

M. A. E.**A „MAGYARORSZÁGI ARTISTA-EGYESÜLET“ HIVATALOS KÖZLÖNYE**

Szerkesztőség és kiadóhivatal : Akácfa-utca 11
I. em., ahová minden megkeresés intézendő
☉☉☉☉☉ Telefon: József 108 - 23. ☉☉☉☉☉

Szerkesztő :
VÁGÓ GÉZA
Helyettes szerkesztő :
ROLAND RÓBERT

A lapot egyesületünk tagjai ingyen kapják, nem
tagoknak az előfizetési ára egy évre 12 kor.
☉☉☉ Megjelenik minden hó közepén ☉☉☉

Feltámadás!

A „Magyarországi Artista-Egyesület“, a legöregebb magyar fakir, váratlanul felébredt mélységes álmából. Az öreg fakir megrázta testét, kinyújtózkodott, s akár csak a mesebeli hercegnek, lehullott régi köntöse s mint megifjodott királyfi megindult utján. Történt pedig ez egy ködös téli délelőttön, 1918 december havában, mikor ugyanis megalakult az „Artistatanács“, mely az egyesület régi vezetőségével egyöntetűen, lerakta a megújodott artista-egyesület új fundamentumát. A régi elátkozott kastélyt lerombolták s az ott bennrekedt baglyokat kiüzve régi sötét fészükéből, megkezdték az új munkát. Tíz nap alatt kivitték azt, amiért az egyesület fennállása óta dolgozott. Eltöröltették a belügyminiszternek azt a régi és sérelmes rendeletét, mely szerint vidéken, ott ahol színészek játszanak, artisták ne működhessenek. A fővárosban engedélyek kiadását szerezték meg a szerződés nélküli artistáknak. Négy nap alatt teremtettek a leszerelt katona- és a szerződésnélküli artisták részére egy gyorssegély-alapot. Alig két hétre egy monstre-előadást rendeztek a vigadóban. A tagok száma két hét alatt megháromszorozódott. Ujra megindították a lapot. Közgyűlést hívtak össze, melyet négy éve már ugyszólván részvétlenség miatt nem lehetett megtartani.

Az öreg fakir élni kezd, mozog, ír, beszél, működik!

Micsoda különös isteni csoda okozta ezt? Micsoda elixir lehetett az, amely ezt előidézte?

Semmi más, mint az öntudatra ébredt emberiség egy hirtelen erőfeszítése, amellyel egy pillanat alatt ledobta magáról a régi megrozsdásodott láncokat és új erőre kapva, megpróbálja felépíteni egy boldogabb élet palotáját, amelyben nem lesznek rabszolgatartók és rabszolgák, duslakodók és éhezők.

De hogy ezt elérhessük, dolgozni kell. Ha ez nem lesz meg, úgy összedől, megroppan a megkezdett nagy munka és maga alá temet koldus-szegényen mindnyájunkat.

Artisták, munkára!

Vágó Géza.

1919. január 14.

1919. január 14.

1919. január 14.

A „Magyarországi Artista-Egyesület“

1919 január hó 17-én, pénteken délután 2 órakor, a

Fővárosi Orfeumban (Mascotte)

rendkívüli közgyűlést

tart.

Tárgy: Alapszabály-módosítás.

Az egyesület vezetősége.

Egyesületünk új vezetősége.

Elnök: Gyárfás Dezső.

Alelnökök: Roland Róbert, Vágó Géza.

Titkárok: Lénárd Béla, Sándor József.

Pénztáros: Szabó Sándor.

Ellenőr: Hunyadi Emil.

Gazda: Kövári Lajos.

Számvizsgálók: Tábori Emil, Koppel Gyula, Novák Mihály.

A választmány: K. Solti Hermin, Kondor Ernő, Simai Ede, Ferenczi Károly, Geiger Izsó, Bálint Béla, Árvai Rezső, Arányi Vilmos, Andai Henrik, Wildmayer Ferenc, Klein Ferenc, Kassay István, Carmellini, Faludi Zsigmond, Márkus József, Dóri Ervin.

A mi programmunk!

Ha széjjelnézünk a művelt nyugati államokban, csodálkozással fogjuk tapasztalni, hogy az igazi artista és artistanő elsőrendű társadalmi állást tölt be és a legelőkelőbb körökben megfordul. Ugyanekkor szomoru szívvel kell arra gondolni, hogy nálunk ebben a tekintetben még a kezdet kezdetén állunk.

Hogy lehetséges ez? Talán a magyar artista lenne ennek az oka? Nem oly komoly a magyar artistaság, mint az angol, amerikai vagy német? Vagy annyira zül-
löttek vagyunk, hogy mulatás nélkül nem tudunk megélni?

Nem és ezerszer nem!

A magyar artista és artistanő épp oly komoly és törekvő munkaerő, mint bármely külföldi kartársa; de hogy nem örvend oly jó hírnévnek, annak a viszonyok az okai. Amíg rendőrségi erkölcsi bizonyítvánnyal lép-
tetik fel és utaztatják őket, amíg a hatóságok meg nem szüntetik a konzumációt és a parkettáncot az elsőrendű varietétkben, nem is lesz rend e téren. Amíg viszont az igazgatókról három bört nyuznak le (jövedelmi adó, vigalmi adó és engedélydíj) és ennek ellenében ugy-
szólván protegálják a fentjelzetteket, nem lesz tekin-
télye a magyar artistaságnak.

A mostani vezetőség elsősorban az egész artista-
ságot arra az erkölcsi polcra akarja állítani, amely öt tisztességes hivatásánál fogva megilleti; de ez csak úgy lehetséges, ha a keret, amelyben fellép megfelelő. Kö-
vetelni fogjuk, hogy az artisták ügyeit vegyék ki a rend-
őrség kezéből és helyezték át a belügyminiszterébe. Elsősorban adjanak az igazgatóknak belügyminiszteri engedélyeket, mint 25 év előtt volt és szüntessék meg azokat a szégyenteljes állapotokat, hogy egy fővárosi, milliós értéket képviselő varieté-színház igazgatója csak egy hónapra kapjon a rendőrségtől játszási engedélyt. A konzumációt és a parkettáncot a varietétkben szün-
tessék be, mert az nem felel meg annak, amit a kö-
zönség a varietében keres és ferde világításba helyezi az artistaságot, mert a közönség a konzumnőket és parkettáncpárokat a színpadon működő artistákkal egy kategóriába helyezi.

Ha a rendőrség okvetlen akar parkettáncot, meg konzumációs helyiségeket, engedélyezzen ilyen helyeket; de külön és nem a varieté-színházakban, az igazi artis-
taság leple alatt; akkor meg fogunk szabadulni az ál-
artisták és artistanőktől, kik a részeg vendégeket ki-
fosztják, mint a lapok skandalum-rovataiban időről-
időre olvasható és akkor lesz tekintélye a hivatásos
artistaságnak s akkor lesz igazán nivós hely az első-
rendű varieté.

De nemcsak ez egyedül a mi programmunk, regu-
lálni fogjuk a szerződéseket, ami igazságtalan és jog-
talan, kiküszöböljük. Jogvédelmet adunk a tagoknak,
hogy ne legyenek kitéve esetleges vagyontalanságuk,
által a jogeltiprásnak.

Mi nem akarunk hiábavaló harcot sem hatósággal,
sem az igazgatókkal; de rendes keretben, rendezett vi-
szonyok között, igazságos, rendes szerződéssel ellátva
akarjuk kenyerünket megkeresni, mint az a nyugati
államokban már évek óta történik.

De az artistaságot is nevelni akarjuk és ezért hatá-
roztuk el, hogy a nyugati testvéregyesületek mintájára
mi is bevezetjük a hetenkinti taggyűléseket. Ezeken fog-
juk a sérelmeket előadni, az esetleges indítványokat
megvitatni és a tagokat felvilágosítani.

Magyar artisták és artistanők!

Most a nagy nemzeti átalakulás alkalmával vár ti-
reátok az a nemes feladat, hogy művészetünknek e
hazában is tisztességes hajlékot teremtsétek, hogy maga-
toknak azt a társadalmi pozíciót megszerezzétek, melyet
megérdemelték és a nem hozzátok tartozó salaktól meg-
szabaduljatok.

Ha van bennetek önérzet, velünk fogtok tartani és
velünk fogtok dolgozni. *Roland Róbert.*

Hirek.

Gyűjtési akciónk eredménye. A leszerelt és
szerződésnélküli artisták részére rendezett gyűjtés ered-
ménye a következő:

	Korona
Fővárosi Orfeum igazgatósága	1500.—
Royal-Orfeum	1000.—
Kis Komédia	1000.—
Henry-Cirkusz	1000.—
Fürst Bernát (kötvény)	700.—
Beketow-Cirkusz	500.—
Bélvárosi Színház	500.—
Schmidt cirkusz-igazgató	500.—
Télikert	300.—
Casino-Mulató	250.—
Trocadero	200.—
Kedélyes Kabaré	200.—
Csengery ModernKabaré	200.—
Magyar műszinkör igazg.	200.—
Koller-Cirkusz	50.—
Angolpark	100.—
Georgis, ügynök	100.—

Összesen: 8300.—

A befolyt adományokból eddig 5400 koronát osztottunk
ki, 100-tól 300 koronáig terjedő összegekben.

**Kik lehetnek a „Magyarországi Artista-Egye-
sület“ tagjai?** Az egyesület rendes tagjai csak hiva-
tásos artisták és artistanők lehetnek. A többi e szakmához
tartozó egyén (írók, ügynökök stb.) csak mint pártoló
vagy rendkívüli tag nyer felvételt. A legutóbbi
választmányi ülés elhatározta, hogy a tagokat egyelőre,
ugy mint a régi alapszabályok előírják, 2 tag ajánlatára
veszi fel. Az egyesület vezetősége egyben értesítette a
vidéki hatóságokat, hogy csak olyan egyéneket enged-
jenek működni, kik az artista-egyesületi tagsági köny-
vükkel tudják igazolni, hogy tényleg artisták. Azért, aki
még nem iratkozott be egyesületünkbe, jelentkezzen
rögtön felvételre egyesületünk hivatalos helyiségében
(VII., Akácfa-utca 11.) d. u. 3—5-ig. A tagok pedig
ügyeljenek arra, hogy csak igazán hivatásos artistákat
és artistanőket ajánljanak felvételre.

Szerződésnélküli artisták figyelmébe. Az egye-
sület vezetősége kijárta a főkapitányságnál, tekintettel a
sok szerződésnélküli artistára, hogy egyes napokra is

ad ki játszási engedélyeket az egyesületnek, kávéház, mozi és más megfelelő helyiségekben tartandó varieté-előadásokra. Az ilyen engedélyekre elsősorban a leszerelt katona-artisták tarthatnak igényt. Akik ilyen engedélyt akarnak, jelentkezzenek az egyesület vezetőségénél.

Megnyilik a vidék a varietének és cirkusznak.

Amiért az egyesület közel 20 esztendőn keresztül küzdött, hogy azt a reánk nézve sérelmes régi miniszteri rendeletet, mely eltiltja a varieté- és cirkusz-előadásokat mindazon helyeken, ahol magyar színészek játszanak, törölje el a belügyminiszter, az új vezetőség néhány nap alatt elintézte. Az elmúlt napokban ugyanis egy küldöttség Gyárfás Dezső elnök és Huszár Károly vezetése mellett felkereste Bosnyák Zoltán belügyminiszteri államtitkár urat, átnyújtottak egy emlékiratot és előszóval is előadták a magyar artisták sérelmeit. Az államtitkár ur megígérte, hogy a legrövidebb időn belül a belügyminiszter ur által eltörölteti a szóban forgó rendeletet és talán már csak napok kérdése, hogy az erről szóló intézkedés a Rendeleti Közlönyben megjelenjen. Így tehát végre állandósítva lesznek a varieték a vidéki városokban. Az egyesület vezetősége minden igyekezetét arra fogja vetni a vidéki hatóságoknál, hogy az ott megalakítandó új állandó varietéknél és kabaréknál az előadás utáni konzumációt és parkettáncot tegye lehetlenné, mert az a hivatásos artistaságnak csak kárára lenne.

Artistanap a Vigadóban. Az artistanap ugyt-erkölcsileg mint anyagilag az idény legnagyobb sikeré, jelenti. Már jóval a kezdet előtt a legelőkelőbb közönséggel telt meg a Vigadó nagyterme, nem is csoda mert oly nevek szerepeltek a műsoron, mint Fedák Sári, Kosári Emma, Beregi Oszkár, Gyárfás Dezső, kiknek fellépte már egymaga is nagy eseményszámba ment. Zajos sikert aratott a fentemlitetteken kívül az egész művészgárda, mely közreműködött a szünet nélkül 3 óra hosszat tartó előadáson. A tiszta jövedelem, mely a rokkant- és segélyalaphoz lett csatolva, 14,300 korona. Ez uton emlékezünk meg a legnagyobb dicsőreftel a Színházi Élet derék szerkesztőjéről, Incze Sándorról, ki a jótékony célra való tekintettel teljesen díjtalanul rendezte ezt a kitűnően sikerült hangversenyt és akinek az egyesület vezetősége az egész artistaság nevében leg-hálásabb köszönetét fejezi ki. A nap sikeréhez nagyban hozzájárultak még fellépésükkel: Solti Hermin, Szöllösi Rózsi, Békeffi Lenke, Roland Róbert, Salamon Béla, Major Henrik, Hunyadi Emil, Carmelini és Camilos. A zongorakiséretet Marton Géza, Weiner Mátyás, Neszmélyi Izsó, Huber Rezső és Vécsei szolgáltatták. Szives közreműködésükért az összes szereplőknek és karmestereknek köszönetet mondunk. Ugy szintén hálás köszönettel tartozunk az igazgató uraknak is, kik megengedték tagjaik közreműködését, dacára annak, hogy vasárnapra esett az artistanap, és délután s este voltak egyes fellépő művészek és művésznők elfoglalva.

Halálozási járulék. Az új vezetőség elhatározta, hogy egyelőre 500 korona halálozási járulékot fog kifizetni az elhalt tag hozzátartozóinak; ha a tagok száma megszorodik, természetesen fel fogja az összeget tetelesen emelni. Aki az esedékes 2 korona halálozási díjat

nem fizeti meg, vagy hátralékban van, annak a hozzátartozói nem tarthatnak a halálozási járulékra igényt. A halálozási díj előre fizetendő, aki tehát a két koronát még nem fizette be, küldje be minél előbb. A 2 korona ellenében egy fekete halálozási jegyet adunk, mely a tagsági könyvbe ragasztandó.

Ligeti (Lustig) Géza, ki csak néhány napja volt tagja egyesületünknek, egy villamos baleset következtében december 28-án meghalt. 4 évi katonáskodás után hazatért fiatal nejéhez, hálát adva a sorsnak, hogy a harctereken nem érte baj s hogy új jövőt alapítson magának, s ime, a kegyetlen végzet idehaza érte utól ily tragikusan.

Az egyesület vezetősége felkérte a vidéki hatóságokat, hogy csak egyesületi tagoknak engedje meg a vidéken a fellépést. A legtöbb helyen azonnal helyt adtak a jogos kérelemnek. Voltak olyan artisták, akik nyomban távirati utón jelentkeztek felvételre és kértek működési engedélyt.

A rendkívüli közgyűlésről. Miután egyesületünk szakegyesületté alakult át, természetesen az alapszabályainkat teljesen át kellett dolgozni, hogy a rendkívüli közgyűléssel ezeket elfogadtatva, azonnal hozzáláthasson a vezetőség a nagy és fontos munkához.

Mint már nem az egyesület céljainak megfelelő, törölte az alapszabálymódosító-bizottság az orvost és a gyógyszereket. Ez egynehányat a tagjaink közül eleinte kellemetlenül fog érinteni; de idővel mindenki be fogja látni azt, hogy egy szakegyesületnek ez nem lehet a célja, pláne ma, mikor kerületi betegsegélyzők vannak. Erre nézve majd egy oly megoldást kell később találni, hogy az artistákat és artistanőket egy betegsegélyző-pénziárba iratjuk — talán testületileg — be.

Egyesületünknek kötelessége elsősorban a munka- és jogviszonyokat megjavítani, úgy miként azt a német „Internationale Artisten-Logè“, az amerikai „White Rats of Amerika“ és az angol „Artist Federation“ már évek óta sikerrel teszi és kik tagjaik részére mindent adnak, amit csak egy szakegyesület adhat, csak orvost és gyógyszereket nem. Reméljük, a rendkívüli közgyűlés is be fogja látni, hogy ez a tagoknak csak előnyére fog szolgálni, mert nekünk első és legfontosabb célunk a nyugdíjalap megteremtése. Erre fogjuk minden erőnket elsősorban felhasználni, nehogy ha tagjaink munkaképtelenek és öregek lesznek, hogy a nélkülözésnek, a nyomornak legyenek kitéve; ezért is szükséges, hogy minden felesleges tehertől megszabaduljunk. Az ingyen orvos és patika pedig ilyen körülmények között egy súlyos teher, amelyet a nyugdíjalaptól vonunk el.

Az egyesület halottjai.

Ligeti (Lustig) Géza.

Meghalt 1918 december 28.

Béke hamvaira!

Hivatalos közlemények.

A M. A. E. orvosai:

Dr. Kirez Gyula (VII., Erzsébet-körut 56). Telefon: 69—56. Rendel: 3—4.
Dr. Schäffer Ármán (VIII., Kun-u. 4). Telefon: József 8—89. Rendel: 12—3.

Az 1918. évi december 24-i közgyűlési határozat értelmében a tagilletékek f. évi január 1-től a következők: beiratási díj K 10.—, jelvény K 5.—, igazolvány K 5.—, orvosi könyv K 2.—, havi tagdíj K 4.—.

T. tagjainkhoz!

Felszólítjuk mindazon t. tagjainkat, akik az 1918. évre tagdíjhátralékban vannak, hogy hátralékukat sürgősen rendezzék, ellenkező esetben tagságuk f. évi február 1-én megszűnik.

Orvosi kezelésre, valamint gyógyszerhasználatra csakis az a tag jogosult, aki a folyó havi tagdíját lefizette, ezért az egyesületi orvosok a beteget csak igazolványának felmutatása után vizsgálhatják meg. Kérjük a t. tagokat, hogy az egyesületnek írott levelekben tagsági számukat mindenkor szíveskedjenek feltüntetni, ugyancsak, hogy pontos lakcímüket sürgősen közöljék az egyesületi irodával.

Ki tud róluk?

Fabó Lajos, Diessl Kilián Alajos, Sugár Elza, Kron Titelie, Hein Mária, — tudassák tartózkodási helyüket!

Taggyűlés.

Pénteken, január 24-én d. u. 2 órakor az egyesület a Viktória-Barban (Meteor-szálloda) taggyűlést tart. A taggyűlésen csak rendes tagok vehetnek részt. Vendéget csakis a tagok vezethetnek be.

Az egyesület vezetősége.

Segélyre szorult artisták forduljanak az egyesület vezetőségéhez.

Választmányi ülés és taggyűlési jegyzőkönyvek. Az egyesület vezetősége elhatározta, hogy jegyzőkönyvi kivonatokat csakis a taggyűlésekről fog rövid formában a hivatalos lapban közzétenni. A választmányi ülések jegyzőkönyveit nem teszi közzé, esetleg fontos határozatokat fog közlésre bocsátani.

Panaszok, sérelmek. Azok a tagok, kiknek panaszuk van bárki ellen, forduljanak levélileg bizalommal az egyesület vezetőségéhez. Nem tagok panaszait is meghallgatjuk. Bajok csak úgy orvosolhatók, sérelmek csak úgy tehetők jóvá, ha azokat az egyesület tudomására hozzuk.

Ingyenes jogvédelem. Mint a külföldi artista-egyesületeknél már évek óta be van vezetve, úgy egyesületünk is ingyen jogvédelemben fogja részesíteni tagjait. Erre a célra a választmány kebeléből egy 4 tagból álló jogvédelmi bizottság fog alakulni, amely az egyesület ügyészével meg fogja tárgyalni azt, hogy megadható-e a tagnak az ingyenes jogvédelem, mert például oly esetekben, amelyekben a tag a szerződészegő fél, jogvédelmet nem fogunk adni.

Naponta kapjuk a keservesen panaszos leveleket tagoktól és nem tagoktól, hogy a fővárosi varietéigazgatók nem szerződtenek magyar artistákat, hiába ajánlkoznak, az igazgatók azzal küldik el, hogy nem ismerem a számot. Az ügynökök, kik szintén nem látták a számot, sem merik ajánlani és így nem tudnak szerződéshez jutni, viszont más számok vándorolnak egyik helyiségből a másikba. A magyar artista a külföldön jó hírnévnek örvend, talán meg tudja hódítani hazáját is, csak adjunk alkalmat erre. Az igazgató urak, most úgy sem tudnak külföldre utazni, rendezzenek például a Fővárosi Orfeumban egy hétköznap délután egy nagy artista-próbát. Minden artista készséggel fogja ingyen a számát bemutatni. Nem vitatom el, hogy lesz közte sok nem oda való: gyenge dolog; de biztosra veszem, hogy nagyon sok új és jó dolgot is fognak látni az igazgatók. Egy ilyen artistapróba mind a két félre okvetlen sikerrel járna.

Hirdetési rovat.

A hirdetési rovatban minden sor 3 korona.

Kedélyes kabaré. Budapest, VIII., Kálvária-tér 19. Igazg.: Elsner Adolf. Rendező: Árvay Rezső. Karmester: Schorr Arnold. Tagok: Várhegyi Gizi, Borzássy Rózsi, Dussy Angela, Zala Rózsika, Vajdafi Jóska, Székely Lajos, Arányi Jóska, Czákó Pál és neje, Herceg Béla, Gonda Ernő, Ligeti József, Geltner Ferry, Kóbor Jancsi, Misike, a 7 éves akrobata. Barcarola, Hatvani Lili bárónő színműve.

Colosseum-Zirkus. Sucht für die Sommersaison 1919, für Ungarn, Reitakte, Akrobaten-Truppe, einen guten Reckturner, sowie verschiedene Attraktionsnummer. Offerte an: Czaja János Budapest, VI., Reitter Ferenc-utca 112.

Krause Sándor bűvész, telepátia-számait figyelembe ajánlja. Nagyváradi, Pece-u. 13.

Harry The Indian Balance-Akt. Neu für überall. Frei 1. März 1919. Offerte erbeten an St. Adr. Budapest, Kender-u. 16.

Rubia Xylophon-Phänomen. Die neue Epoche in der Excentrique-Musik. Frei ab 1. März 1919. Offerte an Frankl Budapest, Ör-u. 4.

Kis Dávid művész-ügynöksége VII., Akácfa-u. 59. Telefon: József 106-14.

Herzmann Károly Impresario Budapest, VI., Gr. Zichy Jenő-u. 38, II. 13.

Arányi Miksa Impresario Budapest, VII., Jósika-u. 28.

„**Színházi élet**“ kávéház Erzsébet-körut 6. Az artistavilág és zenészek állandó találkozóhelye.

Modern táncművészeti szalon (Artista-iskola) Liszt Ferenc-tér 18. Kiképzés orfeumi táncokra. Tanárok: Zöbisch Ottó, Szepesi Vilmos, Forray, Lovass.

Szerkesztői üzenetek.

Árvai Rezső. Cikkét később közöljük. N. N. Névtelen levelekre nem válaszolunk.

Kiadja
a Magyarországi Artista-Egyesület.